

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2018: 44; 80–86 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2018.44.9337>

УДК 070.431.1:654.197(477)

ТЕМАТИЧНІ НОВИНИ У ПІДСУМКОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОГРАМАХ «ТСН. ТИЖДЕНЬ» ТА «ПОДРОБНОСТІ НЕДЕЛИ»

Наталя Соколова

*Маріупольський державний університет
вул. Володимирська, 8/36, 87516, Маріуполь, Україна,
e-mail: nataanda87@gmail.com*

У статті досліджено випуски тижневих підсумкових новин «ТСН.Тиждень» та «Подробности недели». З'ясовано, що сюжетне наповнення програм можна класифікувати як тематичні та епізодичні новини. Окремо здійснено аналіз тематичних новин. Зроблено акцент на впливі епізодичних та тематичних новин на аудиторію. Підкреслено той факт, що у новинній журналістиці особливу роль відіграють тематичні новини, завдяки яким у будь-якій проблемі глядачі звинувачують владу або суспільство. Натомість, переглядаючи епізодичні новини, винними у проблемі визнаються певні індивіди.

Ключові слова: телевізійні новини, підсумкова інформаційна програма, тематичні новини, епізодичні новини, телевізійний сюжет, вплив на аудиторію.

Вступ. Журналістські тексти за змістовим наповненням та за своєю структурою відмінні один від одного через велику кількість факторів. В складній структурі новини представлена не тільки інформація, а також спосіб її інтерпретації. У більшості випадків, споживач новин орієнтований тільки на інформаційну новизну і не звертає уваги на оформлення новини. Телеканали «Інтер» та «1+1» є найдавнішими центральними телеканалами незалежної України. Випуски новин на цих телеканалах мають високі рейтинги за 2014–2018 роки та входять до трійки лідерів (згідно даних Індустріального телевізійного комітету, топ вечірніх новин) [18]. Наше дослідження ґрунтується на аналізі тижневих підсумкових випусків новин даних телеканалів. Розуміння новин з різних точок зору призводить до різних рішень та висновків з приводу будь-якого питання. Тематичні новини мають продовження і дають змогу глядачеві отримати більш розгорнуту картину з будь-якого питання завдяки висвітленню проблеми у декількох сюжетах. Ш. Айенгар у своєму дослідженні довів, що саме тематичні новини більше впливають на людську думку і дозволяють звинуватити у проблемі суспільство, державну владу та інших [2]. **Актуальність** полягає у доцільності вивчення тематичних новин, адже вони є основними при формуванні громадської думки з важливих питань. В Україні дослідження тематичних та епізодичних новин не є розповсюдженим та знаходиться на початковому рівні. **Новизна проблеми** ґрунтується на виокремленні тематичних новин у телевізійному просторі України та дослідженні їх впливу на наше суспільство.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У своєму дослідженні ми спираємося на Шанто Айєнгара та Дональда Кіндера, що зробили значний внесок у практичні дослідження теорії епізодичних і тематичних новин. Розглядом новин за даною класифікацією оглядово займалася В.А. Карпіленко у наукових працях. Часто у своїх роботах до праць Ш. Айєнгара звертається професор Г.Г. Почепцов.

Мета даної статті полягає у визначенні кількості та змісту тематичних новин в українському телевізійному просторі на прикладі тижневих випусків програм «ТСН. Тиждень» і «Подробности недели».

Завданнями дослідження є: проаналізувати підсумкові випуски новин; виявити серед представлених сюжетів тематичні; вивчити тематику обраних сюжетів; визначити принципи та роль тематичних новин в українському новинному виробництві; з'ясувати вплив телевізійних новин на суспільство.

Одержаний результат. Ш. Айєнгар розробив класифікацію, згідно якої розподілив усі новини на епізодичні та тематичні. Епізодичні розповідають про події, тематичні – про ряд подій, розглядаючи як би тренд подібних подій. Епізодичні – зосереджені на індивіді, тематичні – на суспільстві. Епізодичні кажуть, як людина могла виправити проблему, тематичні – як суспільство могло б це зробити [15]. Айєнгар дійшов висновку, що люди, які дивилися епізодичні новини, були менш схильні шукати винуватців події. Натомість, аудиторія, якій було запропоновано до перегляду тематичні новини, звинувачувала у проблемі державну владу або інші інстанції [3]. Вивчення українських телевізійних новин дозволить нам дослідити яким чином сюжети впливають на глядачів. Новини відображають прийняту в даному суспільстві картину світу. Яка б подія не піддавалася освітленню, на екрані все одно проступає домінуюча картина світу [13]. Головну роль відіграє порядок денний у створенні випуску новин. Особливу увагу варто звернути на засіб масової комунікації, в якому подається новина. «Раніше реагування було реагуванням на живі події, нині ж ми реагуємо на події телевізійні. Зрозуміло, що вони будуть яскравішими, здаватимуться важливішими. Причому систему побудовано так, що ми не можемо не знати про ці події: їх нам подаватимуть із усіх боків. Новини інтернету ввечері буде повторено телебаченням, а зранку повтор прийде в газеті» – зазначає Г.Г. Почепцов [16]. В.А. Карпіленко зазначила: «Отже, користуючись теорією Шанто Айєнгара про епізодичні та тематичні новини, ми маємо змогу прослідкувати використання тематичних новинних блоків на українському телебаченні. А також формування теми дня і спрямування поглядів аудиторії стосовно тієї чи тієї проблеми у зв'язку з тим, якій саме проблемі надають значення ЗМК» [12].

Розглянемо підсумкові випуски новин за лютий 2014 року на телеканалах «Інтер» та «1+1». Розпочнемо з аналізу тижневої підсумкової програми «ТСН.Тиждень» (див. табл. 1). Для детального вивчення обрано тему «майданів» в Україні, у таблиці представлені дані за лютий 2014 року. Тема протестів та мітингів обрана не випадково, адже вона є яскравим прикладом тематичних новин: вона є подовжуваною, розкривається з різних аспектів, триває певний період часу. Журналісти програми «ТСН.Тиждень» у розкритті даної теми займають активну позицію. Розкриттю нових фактів присвячується у середньому половина сюжетів у випуску. Знаходяться нові факти, подробиці, очевидці, постраждалі, коментарі експертів та інше. Найбільш насиченою за кількістю тематичних новин була програма «ТСН.Тиждень» за 23 лютого 2014 року: 21 з 36 матеріалів випуску присвячено висвітленню заворушень

Таблиця 1.

«ТСН.Тиждень»				
Дата	02. 02. 2014	09. 02. 2014	16.02.2014	23.02.2014
Тривалість випуску	1 год. 12 хв. 22 с.	1 год. 07 хв. 20 с.	1 год. 00 хв. 07 с.	2 год. 59 хв. 58 с.
Кількість сюжетів у випуску	17	14	16	36
Кількість сюжетів з обраної теми	14	4	8	21
Розміщення за номером у сітці	1, 5, 6, 15, 18, 19, 20, 22, 25, 29, 30, 33, 35	1,5, 17 і 19	2, 3, 4, 5, 6, 7, 12, 14	1, 4, 5, 9, 10, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34
Наявність коментарів	+	+	+	+
Кількість зайнятого ефіру у програмі	70 хв. 04 с.	16 хв. 48 с.	27 хв. 08 с.	92 хв. 38 с.

і мітингів по всій країні. Про зміст програми говорять назви сюжетів: «Повний список героїв «Небесної сотні», що полягли за Україну», «Медики без знеболюючого оперували поранених», «ВР обіцяє покарати винних у вбивстві людей», «Хронологія подій, що призвели до «кривавої бійні»», «У Санкт-Петербурзі активісти влаштували «Майдан»», «Майданівці нагадали Тимошенко, хто її звільнив», «Майдан не потерпить нових вождів», «Парубій не дозволить розібрати барикади», «Список героїв «Небесної сотні», які до останнього стояли за свободу», «Відомі люди закликали українців до єдності», «Народне Віче вирішило перейменувати Інститутську в вулицю «Небесної сотні»», «Рідні загиблих воліють, щоб їх жертва не була даремною», «Влада блокувала транспорт, аби люди не йшли на Майдан», «Біографії героїв, що загинули за Україну», «Експерт: людей вбивали професійні кілери», «Самоорганізовані КПП поширились країною», «Почалось розслідування співпраці «тітушок» з силовиками», «Волонтери попри постріли рятували життя поранених», «Люди по всій Україні повстали проти свавілля влади», ««Кривавий четвер» стимулював масову паніку і падіння гривні» [11]. Така кількість тематичних новин впливає на реципієнтів таким чином, що винними у тому, що відбувається глядачі вважають державу або суспільство, але аж ніяк не сама людина. До такого висновку дійшли американські вчені Ш. Айсенгар та Д. Кіндер. Вони довели, що новини, які мають продовження, здатні впливати на людей таким чином, що вони звинувачують у проблемі державу, суспільні організації, суспільство [3]. В епізодичних новинах немає контексту, який би дозволив поглянути на ситуацію ширше, немає статистики, яка б дозволила побачити закономірності поза ролі людини. В результаті два типи новин вибудовують два типи світу. Наприклад, в одному з досліджень приходять до висновку, що читачі епізодичних новин відчували більший песимізм і вважали, що злочинність носить випадковий характер [15]. Таким чином подібне висвітлення подій призводить до налаштування людей проти. У нашому випадку цикл сюжетів про «майдани» налаштував суспільство проти існуючої влади та посприяв організації ще більших протестів та мітингів. «Найвідомішим методом управління масо-

вою свідомістю за допомогою медіа є інформаційний порядок денний. Він полягає в утриманні в інформаційному просторі потрібних тем, подій та інтерпретацій. Читач / глядач не цікавиться подією, яка стоїть за межами 5-10 найбільш обговорюваних» – наголошує професор Г. Почепцов [17].

Розглянемо також тижневі випуски програми «Подробности недели» за лютий 2014 (див. табл. 2). Кожен випуск складається переважно із епізодичних новин. Досліджувана тема також присутня у кожному випуску, але значно менше і складає приблизно 26% випуску. Детально представимо розгляду програму за 23 лютого 2014 року. Тривалість програми 2 години 2 хвилини 59 секунд, загальна кількість сюжетів – 22,9 з яких присвячено темі протестів, і займають 37 хвилин 38 секунд загального ефіру випуску. Тему висвітлюють у таких сюжетах: «Целый день на Майдан в Киеве несли цветы в память о погибших активистах», «Хроника противостояния: Дни, которые изменили страну», «В регионах Украины проходят массовые шествия и массовые протесты», «Активисты в Севастополе выразили недоверие городскому совету», «В Керчи со здания мэрии митингующие сняли украинский флаг», «Список пропавши активистов Майдана», «Журналисты на Майдане, рискуя жизнью, освещали события в Украине», «Жители Киевщины начали организовываться в отряды для охраны от нападений» [7]. Як бачимо, тема протестів висвітлюється, але не так детально. Представлені лише найголовніші події. Досить мало новин стосовно влади, проте більше про протести та об'єднання людей. Тобто, за теорією Ш. Айенгара та Д. Кіндера цикл сюжетів налаштовує людей проти суспільства, і, лише в контексті деяких сюжетів, проти держави.

Таблиця 2.

«Подробности недели»				
Дата	02. 02. 2014	09. 02. 2014	16.02.2014	23.02.2014
Тривалість випуску	1 год. 33 хв. 32 с.	1 год. 14 хв. 37 с.	1 год. 32 хв. 12 с.	2 год. 02 хв. 59 с.
Кількість сюжетів у випуску	18	14	18	22
Кількість сюжетів з обраної теми	3	3	4	9
Розміщення за номером у сітці	5, 13, 14	8, 9, 10	1, 2, 4, 5	1, 2, 5, 6, 7, 8, 17, 19, 20
Наявність коментарів	+	+	+	+
Кількість зайнятого ефіру у програмі	16 хв. 58 с.	10 хв. 31 с.	21 хв. 22 с.	37 хв. 38 с.

Висновок. На телебаченні у випусках новин, залишається проблема формування порядку денного. Проаналізувавши тижневі підсумкові програми на українському телебаченні, ми дійшли висновку, що негативні новини превалюють над позитивними. В цілому, українські медіа схиляються до сенсаційності. Існує безліч прийомів, здатних допомогти працівникові ЗМК в потрібному поданні інформації. Ми зупинили свою увагу на класифікації Ш. Айенгара, за допомогою якої він розподілив усі новини на епізодичні та тематичні. Завданням даного дослідження було дослідити підсумкові тижневі програми новин «ТСН.Тиждень» та «Подробности не-

дели» та визначити вплив тематичних новин на аудиторію. Аналізуючи програми протягом лютого 2014 року, ми дійшли певних висновків. По-перше, тематичні новини представлені на українському телебаченні. Переважно, вони стосуються «гучних» або резонансних тем. Саме такою видалася тема масових протестів в Україні. Аналіз показав, що кількість та якість сюжетів з даної тематики в програмі «ТСН. Тиждень» впливає на аудиторію таким чином, що вона налаштована звинувачувати у подіях владу, а саме державу. Такий обсяг (56,6% від загального обсягу сюжетів) та тематика можуть сприяти ще більшим протестам та мітингам.

Ситуація з програмою «Подробности недели» дещо інша. За кількістю сюжетів з досліджуваної теми (26% від загального обсягу) ми можемо зробити висновок, що аудиторія також може бути налаштована проти влади, але зміст цих матеріалів більше звинувачує у подіях суспільство. У жодному випадку ми не можемо звинувачувати конкретного індивіда, адже тема розкривається поступово, наводяться нові дані, коментарі, подробиці. Отже, в залежності від того, чи буде певна новина подана як епізодична або як тематична, мас-медіа можуть контролювати сприйняття цієї новини аудиторією. Чим більше тематичних новин, тим реальніша можливість колективних дій суспільства.

Важливо розрізнити новини як головні, надзвичайні та легкі. Головні новини мають п'ять основних ознак: персоніфікація, драматичність і наповнення конфліктами, актуальність і конкретика, новизна або відхилення від норми і мати прив'язку до тем, які і надалі будуть цікавити новинні мас-медіа. Надзвичайні новини являють собою висвітлення надзвичайних подій, які відбуваються у світі. Легкі новини включають в себе сюжети, що представляють інтерес для людей, і новини, які не можна розглядати як тільки що сталися або невідкладні по своїй природі. Завдяки аналізу походження новин, їх тривалості та розташуванню у сітці програм ми маємо змогу дослідити український телевізійний новинний контент [3]. в переглянутих нами новинах багато сюжетів можна віднести до надзвичайних через збільшення катастроф у світі, спричинених як природним, так і людським чинником. Головні новини стосуються насамперед теми дня, в нашому випадку такі новини стали темою кількох тижнів та перейшли в тематичні. Легкі новини ми можемо віднести до епізодичних, адже автори сюжетів не заглиблюються у розкриття теми та обмежуються окремим сюжетом.

У підсумку, цитуємо одного з лідерів протестного руху шістдесятих Дж. Рубіна: «медіа не повідомляють «новин», вони їх створюють. Подія відбувається, коли про це повідомляють по телебаченню і вона стає міфом». За словами Почепцова Г.Г. «Ці дві цитати чітко демонструють ситуацію переходу медіа з службової ролі опису подій на первинну роль творця подій» [14]. Саме створюючи тематичні або епізодичні новини, працівники мас-медіа впливають на сприйняття їх глядачами та формування громадської думки за допомогою певних сюжетів. Як зазначила В.А. Карпіленко: «Отже, користуючись теорією Шанто Айєнгара про епізодичні та тематичні новини, ми маємо змогу прослідкувати використання тематичних новинних блоків на українському телебаченні. А також формування теми дня і спрямування поглядів аудиторії стосовно тієї чи тієї проблеми у зв'язку з тим, якій саме проблемі надають значення ЗМК» [12]. Формуючи порядок денний, медіа формують громадську думку. Визначаючи співвідношення тематичних та епізодичних новин у випуску, ми можемо дослідити вплив певного ЗМК на аудиторію. Г. Почепцов наголошує: «Новинний

потік спрямований на формування картини світу людини. Звичайно, це відбувається побічно, в прямому розумінні ми чуємо і бачимо розповіді про те, що відбувається. Але невимовне прямо заповнюється і добудовується нами до повної картини. Розуміння новин в одному ключі веде до одного рішення, в іншому — до іншого, впливаючи на наш розум поза контенту» [15].

REFERENCES

1. Benjamin D. A FrameWorks Institute FrameByte Episodic vs. Thematic Stories [Електронний ресурс] / D. Benjamin. – Режим доступу: http://www.frameworksinstitute.org/assets/files/framebytes/framebyte_thematic.pdf
2. London Scott. How the Media Frames Political Issues [Електронний ресурс] / Scott London. – Режим доступу: <http://www.scottlondon.com/reports/frames.html>
3. Брайант, Дж., Томпсон, С. Основы воздействия СМИ / Дж. Брайант, С. Томпсон; пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004 – 432 с.
4. Випуск «Подробности недели» за 2 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podrobnosti.ua/news-release-list/2014/2/2/20/0/>
5. Випуск «Подробности недели» за 9 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podrobnosti.ua/news-release-list/2014/2/9/20/0/>
6. Випуск «Подробности недели» за 16 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podrobnosti.ua/news-release-list/2014/2/16/20/0/>
7. Випуск «Подробности недели» за 23 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://podrobnosti.ua/news-release-list/2014/2/23/20/0/>
8. Випуск «ТСН.Тиждень» за 2 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tsn.ua/vypusky/tsn_tyzhden/vipusk-tsn-tizhden-za-2-lyutogo-2014-roku-332479.html
9. Випуск «ТСН.Тиждень» за 9 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tsn.ua/vypusky/tsn_tyzhden/vipusk-tsn-tizhden-za-9-lyutogo-2014-roku-333576.html
10. Випуск «ТСН.Тиждень» за 16 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tsn.ua/vypusky/tsn_tyzhden/vipusk-tsn-tizhden-za-16-lyutogo-2014-roku-334709.html
11. Випуск «ТСН.Тиждень» за 23 лютого 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://tsn.ua/vypusky/tsn_tyzhden/vipusk-tsn-tizhden-za-23-lyutogo-2014-roku-336220.html
12. Карпиленко В.А. Теорія про епізодичні та тематичні новини Шанто Айенгара // Інформаційне суспільство. – 2011. – Вип. 13. – С.21–23.
13. Почепцов Г. Г. Логика пропаганды, или Новости без грима. [Електронний ресурс] / Г.Г. Почепцов. – Psyfactor. – Режим доступу: <https://psyfactor.org/lib/propaganda35.htm>
14. Почепцов Г. Г. Новое в теории журналистики: Аллен де Боттон о роли новостей в современном мире [Електронний ресурс] / Г.Г. Почепцов. – Psyfactor. – Режим доступу: <https://psyfactor.org/lib/postjournalism4.htm>
15. Почепцов Г.Г. Новости как «инструкция» к пониманию и решению [Електронний ресурс] / Г.Г. Почепцов. – Psyfactor. – Режим доступу: <https://psyfactor.org/lib/media-news-4.htm>

16. Почепцов Г.Г. Сучасна міфологія: хто і як її використовує [Електронний ресурс] / mediasapiens. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/4935>
17. Почепцов Г. Г. Управление восприятием с помощью новостей [Електронний ресурс] / Г.Г. Почепцов. – Psyfactor. – Режим доступу: <https://psyfactor.org/lib/medianews3.htm>
18. Топ-вечірні новини: Індустріальний телевізійний комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tampanel.com.ua/rubrics/top-evening-news/>

THEMATIC NEWS IN THE FINAL INFORMATION PROGRAMS «TSN. TIZHDEN» AND «PODROBNOSTI NEDELI»

Natalia Sokolova

*Mariupol State University,
Vladimirska street, 8/36, 87516, Mariupol, Ukraine
e-mail: nataanda87@gmail.com*

The purpose of this article is to determine the number and content of thematic news in the Ukrainian television space on the example of weekly issues of programs «TSN.Tizhden» and «Podrobnosti nedeli». It was found that the plot content of the programs can be classified as thematic and episodic news. Highlights the fact that in news reporting are especially important topical news, through which every problem in the viewers blame the government or society. But, looking at the occasional news, the guilty in the issue recognized some individuals. The relevance lies in the expediency of the study of thematic news, because they are the main in the formation of public opinion on important issues. In Ukraine, the study of thematic and episodic news is not common and is at the initial level. The novelty of the problem is based on the allocation of thematic news and the study of their impact on our society. Analyzing the programs during February 2014, we came to certain conclusions. First, thematic news is presented on Ukrainian television. Basically, they relate to «loud» or resonant topics. This was the topic of mass protests in Ukraine. The analysis showed that the number and quality of subjects on this subject in the program «TSN.Tizhden» affects the audience in such a way that it is set to blame the authorities, namely the state. Such a volume and subjects can contribute to even greater protests and rallies.

The situation with the program «Podrobnosti nedeli» is different. According to the number of subjects from the studied topic, we can conclude that the audience can also be set against the government, but the content of these subjects is more blamed on the events of society. In any case, we cannot blame a particular individual, because the topic is revealed gradually, provides new data, comments, details. So, depending on whether a particular piece of news is presented as episodic or as thematic, the media can control the audience's perception of the news.

Key words: Television news, the final news program, topical news, occasional news, a television program, impact on the audience.